

Булахов М. Г.:

ВОСТОЧНОСЛАВЯНСКИЕ ЯЗЫКОВЕДЫ. БИБЛИОГРАФИЧЕСКИЙ СЛОВАРЬ

(Изд-во БГУ им. В. И. Ленина, Минск. Том 1, 1976; том 2, 1977; том 3, 1978)

Egyedülálló és régen várt kiadvánnyal lepte meg a nemzetközi szlavisztikát a Minszki Állami Egyetem kiadója, amikor közrebozsátotta a neves orosz nyelvész, M. G. Bulahov professzor háromkötetes bibliográfiái lexikonját. Sem az általános enciklopédiák, sem az irodalmi lexikonok nem nyújtottak támpontot az érdeklődőknek sokszor még a legjelentősebb nyelvészek munkásságát illetően sem. Rendkívül széles mindenekelőtt a fölvetett nevek köre: nemcsak az orosz, belorussz és ukrán nyelvészet derékhatárát találjuk itt meg, benne vannak Bulahov könyvében az írók és irodalomtörténészek, a paleográfia és a kritika jeles művelői, a történészek és a régészek stb., mindazok, akiknek érdeklődése szaktudományukon túl a nyelvre is kiterjedt. Az összeállító kitekint a Szovjetunió határain túlra is: szerepelteti azokat a külföldi nyelvészeket, akik működésük valamely szakaszában kapcsolatban állottak Oroszország, Belorusszia vagy Ukrajna egyetemével vagy iskoláival.

Az első kötet tudománytörténeti jellegű: 131 szócikkben a 16. századtól századunk elejéig tekinti át a témát. A második és a harmadik kötet az utolsó 70 év szlavistáit tárgyalja 170 szócikkben, illetve a harmadik függeléké 51 szócikkkel egészíti ki az első kettőt. Jól hasz-

nálható rövidítésjegyzék és névmutató segíti az olvasót.

A szócikk felépítése logikus és világos. A rövid életrajzot a munkásság időrendi ismertetése követi a legfőbb munkák s azok alapkonklúziói mélységében, mérlegre téve az adott tudós hozzájárulását mind a nyelvészeti részproblémák megoldása, mind pedig a keleti szláv nyelvészet egészének fejlesztése tekintetében. A szócikkek terjedelme nagyjából az egyes életművek tudományos súlyával arányos. Minden portrét az adott szlavistára vonatkozó hazai és külföldi szakirodalom zárja. Fényképek és főművek címlapjainak fakszimile-másolatai színesítik a köteteket.

Aligha kell bővebben méltatni a kiadvány fontosságát. Elegendő a szerzőnek az előszóban kifejtett egyik gondolatára utalni: a nyelvészeti örökség iránti figyelem hiánya gyakran oda vezet, hogy „az elmúlt századok nyelvészeinek számos értékes gondolata és kezdeményezése feledésbe vész, s ezért nemegyszer kénytelenek vagyunk újra kidolgozni mindazt, amit elődeink már elvégeztek”. Más szóval, a ma nyelvésze, ha nem ismeri elei tudományos eredményeit, könnyen a spanyolviasz újralfedezésének veszélyébe kerül.

Nem kétséges ezért, hogy M. G. Bulahov hosszú évek munkájával összeállított lexikona nemcsak a szűkebb szakma számára bizonyul hasznos kézikönyvnek, hanem segítheti az olvasók azon szélesebb körét is, amely különböző megközelítésből érdeklődik a keleti szláv filológia története iránt.

M. A. Korcsic

TANÍTVÁNYAINKNAK AJÁNLOHATJUK

Várnai Zseni:

AZ IGAZLÁTO KIRÁLY

A huszadik század történelmének szemtanújától azokat a verseket, meséket gyűjtötte össze a Móra Könyvkiadó, amelyek az öt éven felüli gyerekekhez szólnak. A kötet a nemzetközi gyermekévbén, a Tanácsköztársaság hatvanadik évfordulójára jelent meg. Azonban kár lenne, ha egy évre rá már megfeledkeznénk e múltunkat idéző, megrajzoló könyvről.

Várnai Zseni verseiben, meséiben tanítványaink a Tanácsköztársaság boldog napjairól, a felszabadulás mindent megváltoztató eseményeiről olvashatnak a mese nyelvén. A Tanácsköztársaság bukása után a költő humánus gondolatait, érzéseit nem mindig mondhatta el nyíltan, legtöbbször szimbolikusan fogalmazta meg őket. Ezekről a versekről, mesékről közzösen kell beszélgetnünk, hogy tanítványaink meg-

értsék a művek mélyebb gondolatait is. (Ilyen a címadó mese is: *Az igazlító király*. Nagyon szép előadás lehetne belőle, akár bájos feldolgozásban is. Maradandó érzéseket váltana ki kis tanítványainkból, és jobban megértenék azt is, hogy mit jelentett a Tanácsköztársaság győzelme a gyerekeknek, ha az *Aludni szeretnék...* című mesét elolvassánk nekik az ünnep-alkalmából.)

Hasznos segítség e könyv abban, hogy alsós tanítványainkkal a mese nyelvén értessük meg, mit jelentett a szegények, az elnyomottak küzdelme a hatalmasok ellen egy jobb, holdogabb jövőért. S ezt a jobb életet – amely a mai gyerekeké – miért kell nagyon megbecsülnünk és lelkiismeretesen dolgoznunk, tanulnunk érte.

Gyerekeink kíváncsiak a múltra, s Várnai Zsenitől, a szemtanútól sokat tanulhatnak:

„Nap nap után bekopogtatnak hozzám k's üttörők, a szemük rámragyog,